

การส่งเสริมการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่อย่างเดี่ยว : โปรแกรมเฉพาะรายสำหรับมารดาที่มีบุตรคนแรก
EXCLUSIVE BREASTFEEDING PROMOTION : A TAILOR-MADE PROGRAM FOR FIRST-PARITY MOTHERS

ร้อยเอกหญิง พัชรินทร์ จันทร์อาสา 5136375 PPHP/M

วท.ม.(สาธารณสุขศาสตร) สาขาวิชาเอกการพยาบาลสาธารณสุข

คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ : วิภา เทียงธรรม, ศ.ค. (การพยาบาลสาธารณสุข), แอนน์ จิระพงษ์สุวรรณ,
Ph.D. (Global Environmental Health)

บทคัดย่อ

การวิจัยกึ่งทดลองแบบ 1 กลุ่ม วัคก่อนและหลังการทดลอง มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาประสิทธิผลของโปรแกรมเฉพาะรายในการส่งเสริมการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่อย่างเดี่ยว สำหรับมารดาที่มีบุตรคนแรก ที่มาฝากครรภ์และคลอดบุตร ในโรงพยาบาลพระมงกุฎเกล้า จำนวน 30 คน โดยมีสามีเข้ามามีส่วนร่วมโดยมีระยะเวลาในการศึกษา 12 สัปดาห์ แบ่งออกเป็นระยะทดลอง 4 สัปดาห์ และระยะติดตามผล 8 สัปดาห์ กิจกรรมในโปรแกรมประยุกต์จากแบบจำลองการส่งเสริมสุขภาพของเพนเคอร์ ประกอบด้วย การประเมินความต้องการและความช่วยเหลือเป็นรายบุคคล การให้ความรู้ฝึกทักษะการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ ติดตามช่วยเหลือหลังคลอด ส่งเสริมให้สามีหรือญาติเข้ามามีส่วนในการช่วยเหลือมารดาในการให้นมบุตร การพูดคุยแลกเปลี่ยนประสบการณ์กับตัวแบบที่ประสบผลสำเร็จในการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่อย่างเดี่ยว และการติดตามทางโทรศัพท์ เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถามประกอบด้วย ข้อมูลส่วนบุคคล แบบวัดความรู้ แบบวัดการรับรู้ประโยชน์ รับรู้อุปสรรค รับรู้ความสามารถของการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่อย่างเดี่ยว แบบวัดอิทธิพลระหว่างบุคคลที่มีผลต่อการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่อย่างเดี่ยว และแบบวัดพฤติกรรมการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่อย่างเดี่ยว วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย มัชฌิมเลขคณิต ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน Paired t-test และ Repeated measure one-way ANOVA

ผลการวิจัย พบว่าในระยะติดตามผล กลุ่มตัวอย่างมีคะแนนเฉลี่ยของความรู้ การรับรู้ประโยชน์และรับรู้ความสามารถ อิทธิพลระหว่างบุคคลที่มีผลต่อการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่อย่างเดี่ยว และพฤติกรรมการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่อย่างเดี่ยว สูงกว่าก่อนและหลังการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p\text{-value} < .001$) และ พบว่าหลังคลอด 2 เดือน ร้อยละ 90 ของกลุ่มตัวอย่างสามารถเลี้ยงลูกด้วยนมแม่อย่างเดี่ยวได้

จากผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่าโปรแกรมเฉพาะรายในการส่งเสริมการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่อย่างเดี่ยว ที่มีสามีเข้ามามีร่วมในกิจกรรมและมีพยาบาลที่ให้การดูแลช่วยเหลือ สนับสนุนอย่างต่อเนื่อง สามารถทำให้มารดาที่มีบุตรคนแรกเลี้ยงลูกด้วยนมแม่อย่างเดี่ยวได้ประสบผลสำเร็จ ซึ่งสามารถนำไปประยุกต์ใช้กับกลุ่มมารดาที่มาฝากครรภ์ในคลินิกฝากครรภ์ของโรงพยาบาลต่อไปได้

คำสำคัญ : โปรแกรมเฉพาะราย/ มารดาที่มีบุตรคนแรก/การเลี้ยงลูกด้วยนมแม่อย่างเดี่ยว